

Leena

Estonia
HEXILIG
L ARVIA 96
SAMOL
GENPHCAN

Suomen melontamuseo
Kokoelmaohjelma

Suomen melontamuseon

KOKOELMAOHJELMA

Vuosille 2020 - 2024

Sisällys

1. Johdanto	3
2. Melontamuseon kokoelmien historia ja nykytila	4
3. Melontamuseon kokoelmien painopisteet ja tallennustehtävä	6
<i>Melontavarustekokoelma</i>	
<i>Huomionosoituskokoelma</i>	
<i>Kuva- ja äänitekokoelma</i>	
<i>Käsikirjastokokoelma</i>	
4. Melontamuseon kriteerit kokoelmaan liittämiselle ja kokoelman arvoluokat	8
5. Kokoelmakäytännöt	9
<i>Kokoelmaan liittäminen</i>	
<i>Esinetalletukset</i>	
<i>Kokoelman hoito</i>	
<i>Lainat</i>	
<i>Kokoelmien saavutettavuus</i>	
<i>Poistot kokoelmasta</i>	
6. Kokoelmatilat ja turvallisuus	12
7. Kokoelmaohjelman kehittäminen	13

1. Johdanto

Suomen melontamuseo aloitti toimintansa Lahden Vesisamoilijat ry:n museojaostona vuonna 2008. Suomen Kanoottiliitto ry tuki valtakunnallisen melontamuseon perustamista Lahden Kahvisaareen. Melontamuseotoiminnan harjoittaminen on kirjattu yhdistyksen sääntöihin vuonna 2010. Museotoimintaa johtaa museotoimikunta, johon kuuluu edustajia suomalaisen melonnan kattojärjestöistä ja Lahden Vesisamoilijoista. Konsultoivina museotoiminnan asiantuntijoina toimivat yhteistyössä Lahden museoiden/Päijät-Hämeen alueellisen vastuumuseon henkilökunnan edustajat.

Suomen melontamuseo tallentaa, säilyttää ja pitää esillä suomalaiseen urheilu- ja liikuntakulttuuriin liittyvää melonta-aineistoa ja tietoa. Lisäksi museoituja melonta-aineistoja löytyy Suomen Urheilumuseosta. Siellä on muun muassa pääosa melontaseurojen arkistokokoelmista.

Suomen melontamuseon kokoelmien tavoitteena on tallentaa ja antaa mahdollisimman monipuolinen ja kattava kuva eri aikojen suomalaisesta melontaurheilusta. Monipuolisuuden ja kattavuuden vaatimus pyritään sopeuttamaan lähtökohtaiseen kokoelmien tiukkaan rajaamiseen. Suomen melontamuseo noudattaa kokoelmien hoidossa, kuten museotyössään yleensäkin, museolain (314/2019) ja -asetuksen velvoitteita sekä Kansainvälisen museoneuvoston ICOM:in eettistä ohjeistoa.

Suomen melontamuseo. Kuva Toni Kesti.

Kymmenen ensimmäisen toimintavuoden aikana kaikki Suomen melontamuseon käytössä oleva näyttelytila täyttyi. Suurten kokoelmakohteiden näyttelytilaa on vielä jäljellä, mutta jokainen varastopaikka on pois melontaseuran alkuperäistä melontatoiminnasta, joten kynnys kartuttaa kokoelmaa on noussut erittäin korkeaksi. Ilman hyvin pohdittua kokoelmaohjelmaa on mahdotonta poistaa vähemmän merkittäviä esineitä kokoelmasta arvokkaampien tieltä.

Tämä kokoelmaohjelma määrittelee melontamuseon kokoelmakäytännöt, kokoelmahallinnan sekä kokoelmien saavutettavuuden. Kokoelmaohjelmaan on kirjattu melontamuseon velvollisuudet kokoelmia kohtaan sekä määritelty kokoelmien sisällön tulevaisuuden suunta. Kokoelmaohjelman laatimiseen ovat osallistuneet melontaneuvokset Arvo Korkkinen, Jorma Honkala, museotoimikunnan jäsen Väinö Lahti ja puheenjohtaja Risto Lehtinen. Kokoelmaohjelma on hyväksytty museotoimikunnassa 15.9.2020 ja Vesisamoilijat ry:n syyskokouksessa 26.11.2020. Kokoelmaohjelma päivitetään viiden vuoden välein.

2. Melontamuseon kokoelmien historia ja nykytila

Suomen Melontamuseon syntyhistoriaan liittyy lukuisia ideoita ja sattumia. Kesällä 1995 Lahden Vesisamoilijat ry:hyn otettiin yhteyttä ja tarjottiin säilytettäväksi vanhaa retkikaksikkoo. Kanootti oli ollut kunnallisneuvos Nummisen ja hänen tyttärensä käytössä. Lahjoitus kiinnosti kovasti ja arvokas tehdastekoinen, joskin huonokuntoinen kanootti päätyi

Kahvisaaren melontakeskukseen. Tytär kertoi, että he isän kanssa olivat retkeilleet Vesijärvellä ja Päijänteellä monina kesinä. Kunnallisneuvos oli kuollut ja tyttären elämä johti Sveitsiin. Vanha koti jäi Vesijärven rantaan kuten myös arvokas kanootti. Lahjoituksen jälkeen kanootista poistettiin rispaantunut kangaspäällinen ja alta paljastui hieno mahonkinen runko. Mukana oli alkuperäinen aukkosuoja sekä pelastusliivit. Tästä tuli seuralle varsinainen aarre, jota esiteltiin keväisin melontakauden avajaisissa seuran uudemman kaluston ohessa.

Tästä kanootista virisi ajatus, miksei kerättäisi muilta melontaseuroilta ja yksityisiltä kanootteja ja muuta kanoottiretkeily- ja kilpikalustoa sekä harrastukseen liittyvää kokoelmaesineistöä. Ajatus sai valtakunnallisesti hyvän vastaanoton. Vastaavia lahjoituksia alkoi kehittyä Suomen Melontamuseon peruskokoelmaan, vaikka itse varsinainen melontamuseo kehittyi vasta ajatuksissa.

Museon vihkiäiset 9.6.2008. SKL:n pj. Esko Aaltonen luovutti liiton standardin melontamuseolle. Vastaanottajina museon perustajat, SKaL:n melontaneuvokset vas. Yrjö Hämäläinen, Arvo Korhonen ja Jorma Honkala. Kuva Risto Lehtinen.

Tilat järjestyivät Lahden Vesisamiolijat ry:n olemassa olevista ja edelleen käytössä olevista kokoustiloista, joita myös vuokrataan ulkopuolisille ryhmille. Vanhaa melontavajaa laajennettiin yhdellä rakennuslohkolla suurten näyttelyesineiden näyttelytilaksi. Haastavin vaihe oli saada melontamuseotoiminta osaksi Vesisamiolijat ry:n sääntöjä ja yhdistystoimintaa. Kolmen melontaneuvoksen arvovalta ja valtava työpanos melontamuseon kokoelmien ja puitteiden luomiseksi palkittiin lopulta. Suuri talkooryhmä teki pitkään vapaaehtoistyötä melontamuseon mahdollistamiseksi. Lopulta Suomen Melontamuseo vihittiin käyttöön Suomen Kanoottiliiton hyväksymänä 9.6.2008.

Kokoelman luettelointi on tehty Päijät-Hämeen alueellisen vastuumuseon opastuksella ja tuella. Museovirasto on avustanut osaavien luettelijoiden palkanmaksussa ja melontamuseon kokoelma on nykyään saavutettavissa Finna.fi-palvelussa.

Suomen melontamuseon museotoimikunta on tehnyt päätöksen laventaa melontamuseon näyttelyä yhteistyökumppanien näyttelytiloihin. Suomalaiset melontatarvikekauppiat ovat pyytäneet myyntitilojensa näyttelyihin kokoelmaesineitämme. Näihin pyyntöihin voidaan suostua varastossa olevien esineiden osalta, mikäli melontamuseolle ei aiheudu lainasta kuluja. Sopimuksella varmistetaan lainaesineiden asiallinen säilytys ja omistussuhteen lahjoitusasiakirjan mukainen status.

Suomen melontamuseon esine- ja valokuvakokoelmat yhdessä lehti- ja kirjakokoelmien kanssa muodostavat ainutlaatuisen tietovarannon suomalaisen melontaurheilun men-

Melontamuseon näyttelytila. Kuva Toni Kesti.

neisyydestä ja nykypäivästä. Suomen melontamuseon kokoelmassa on noin 30 kajakkia ja kanoottia, noin 30 melaa, noin 100 kappaletta melontaseurojen ja järjestöjen viirejä, 13 melonta-asua, 200 kappaletta eri merkisten kanoottien piirustuksia, sata kappaletta kanoottien rakennusohjeita, noin 20 lahjaksi saatua muistoesineitä, retkeilyyn ja kilpailuihin liittyvää kirjallisuutta on noin 20 kappaletta, palkintokokoelmia 25 kappaletta, lisäksi museolla on kansiin sidottuja Meloja-lehtiä ja Vesisamoiljat ry:n toiminnasta kertovia kuva-albumia usealta vuosikymmeneltä. Luetteloimattomat ulkomaiset melontalehdet ja kirjat muodostavat melontamuseon käsikirjaston, jota asiakkaat voivat lukea melontamuseon tiloissa. Mitään aineistoa ei anneta lainaksi.

Suomen melontamuseo on varmistanut omistussuhteensa kokoelmaesineistöön luovutussopimuksilla. Aivan kaikista esineistä näitä ei ole tehty, ja joissakin yksittäisissä tapauksissa luovuttajat ovat noutaneet lahjoituksensa takaisin.

Kokoelman synnyn kannalta merkittävimmät henkilöt ovat olleet melontaneuvokset Yrjö Hämäläinen, Arvo Korkkinen ja Jorma Honkala. Nykyisin päätöksen kokoelmaan ottamisesta tekee ainoastaan museotoimikunta.

3. Melontamuseon kokoelmien painopisteet ja tallennustehtävä

Suomen melontamuseo toimii suomalaisen melonnan- ja melontaurheilun erikoismuseona. Melontamuseo tallentaa Suomessa käytössä ollutta melonnalle tyypillistä esineistöä. Erityisesti talletetaan esineistöä, jolla on ollut merkittävä vaikutus melonnan kehittymiselle Suomessa sekä kotimaassa kehitettyä tai keksittyä melontaan liittyvää esineistöä.

Kokoelmien tärkeä painopiste on myös melontaesineiden ajallinen poikkeavuus. Vanhimmat esineet tuovat melonta-aatteeseen perspektiiviä. Tuorempien ja nykyaikais-

ten esineiden osalta perspektiiviä ja merkitystä on vaikeampi arvioida. Tämä päivä on huomisen historiaa. Melontamuseon toimikunnan päätökset kokoelmaesineen ajallisesta merkityksestä ovat aina vain valistuneita, kokemukseen perustavia arvioita.

Melontamuseolla on päävastuu melonta-aineiston tallennuksesta ja melontamuseon tallennusalue on valtakunnallinen. Lahjoituksia vastaanotettaessa harkitaan aina minkä kokoelman osana kyseinen esine parhaiten kertoo merkityksestään. Erittäin arvokkaan esineen säilyminen voidaan turvata paremmin ammatillisesti hoidetussa Urheilumuseossa ja siellä esine on myös laajemman yleisön nähtävissä. Melontaurheilun arvokkaimmat museoesineet löytyvät Suomen Urheilumuseon kokoelmista kuten myös melontaseurojen ja lajiliiton arkistot.

Melontamuseon kokoelmien keskeisenä tavoitteena on kuvastaa suomalaisen melonnan monimuotoisuutta. Melontamuseo toimii tallennusasioissa yhteistyössä erityisesti muiden ammatillisesti hoidettujen kulttuurihistoriallisten museoiden kanssa, ensisijaisesti Lahden museoiden/Päijät-Hämeen alueellisen vastuumuseon kanssa. Heidän kanssaan sovitaan tallennusyhteistyön päälinjauksista ja lisäksi toimitaan jatkuvassa yhteistyössä, jotta tallennustoiminta toteutuisi mahdollisimman laadukkaana.

Melontavarustekokoelma

Melontavarustekokoelma koostuu kajakeista, kanooteista, meloista ja muista melontavarusteista sekä esimerkiksi melontaretkeilyyn liittyvistä varusteista. Melontavarusteet kuvastavat hyvin melonnan teknistä kehitystä ja aikoinaan vallitsevien olosuhteiden vaatimuksia.

Huomionsoituskokoelma

Kotimaiset ja ulkomailta lahjoittajien vastaanottamat mitalit, ansiomerkit, standardit ja huomionsoituksen asiakirjat kuvastavat melonnan historiaa ja keskinäistä kanssakäymistä kansallisesti ja kansainvälisesti. Merkittävä osa melonnan kehityksestä perustuu kohtaamiseen ja mallioppimiseen. Kanssakäymisessä saaduilla huomionsoituksilla on merkittävä melontaa kehittävä ja motivoiva vaikutus.

Kuva- ja äänitekokoelma

Valokuvat, julisteet, postimerkit, kanoottien rakennuspiirustukset, filmit ja äänitteet kuvastavat historiallisia tapahtumia, henkilöitä ja melonnan todellista tekemistä menneiltä vuosilta. Osa kokoelmasta on paperilla ja osa sähköisessä muodossa. Vanhat kuvat ja filmit eivät säily ikuisesti, joten digitalisointi on tärkeä toimintamuoto. Suomen melontamuseo arkistoi audiovisuaalista materiaalia myös pilvipalveluunsa siltä osin, jos käytettävissä oleva luettelointijärjestelmä ei siihen sovellu.

Kansallinen audiovisuaalinen arkisto (KAVI) tallettaa melontaelokuvat. Elokuvien kopiot ja esitysoikeudet KAVI:n toimitilojen ulkopuolella ovat maksullisia. Suomen melontamuseo ei voi esittää näitä elokuvia ilman esityskohtaisia korvauksia.

Käsikirjastokokoelma

Melontakirjallisuus, lehdet ja esitteet ovat tärkeä osa melontamuseon kokoelmaa. Suurin osa kirjallisesta kokoelmasta muodostaa käsikirjaston, jota pääsee lukemaan melontamuseossa. Käsikirjastossa on myös kansainvälistä melontakirjallisuutta antamaan perspektiiviä melonnan ajalliseen kehitykseen ja havaintoihin meille tuttujen asioiden rantautumisen taustoista maailmalla.

4. Melontamuseon kriteerit kokoelmaan liittämiseksi ja kokoelman arvoluokat

Suomen melontamuseo arvioi uuden esinetalletuksen arvoa seuraavasti:

- *Esine on suomalaiselle melonnalle tyypillinen eikä vastaavaa esinettä tai esine-tyyppiä ole vielä kokoelmassa.*
- *Esineellä on ollut merkittävä vaikutus melonnan kehittymiseen Suomessa.*
- *Esineen käyttöalue on alkuperäinen maantieteellisesti; esine arvioidaan keksityn kyseisellä käyttöalueella.*
- *Esineen ikä poikkeaa kokoelmasta tai antaa perspektiiviä kokoelman vastaaville esineille.*

Esineillä on kokoelmassa kolme arvoluokkaa:

A-luokka: *Kokoelman olennaisimmat ja tärkeimmät esineet, jotka täyttävät vähintään kaksi kokoelmakriteeriä.*

B-luokka: *Kokoelmaa täydentävä esineistö, jonka kohdalla vain yksi kokoelmakriteeri täyttyy tai se on käyttökokoelmaan kuuluva esine.*

Ö-luokka: *Mikään kokoelmakriteeri ei täyty tai kokoelmassa jo entuudestaan oleva esine on alun perin arvioitu virheellisesti tai esine aiheuttaa vaaraa muulle kokoelmalle.*

Melontamuseo ei talleta kokoelmiinsa esinettä, jonka omistusoikeus on epäselvä. Kokoelmia voidaan kartuttaa vain olemassa olevien resurssien kuten erityisesti varastotilojen, vapaaehtoistyöpanoksen ja konservointimahdollisuuksien puitteissa. Melontamuseon tallennustoiminnassa otetaan siis huomioon tallennettavan aineiston ainutlaatuisuus tai sen historiallinen ja alueellinen edustavuus.

Tallennustoimintaa ohjaavat myös näyttelytoiminnan päämäärät kokoelmakriteerien puitteissa. Melontamuseon kokoelmia kartutettaessa huolehditaan siitä, että melontamuseon kokoelmat kuvastavat suomalaisen melonnan monimuotoisuutta. Kartutukseen vaikuttavat melontamuseon toimintasuunnitelmaan kirjatut painopistealueet sekä näyttelyhankkeet ja projektit. Lähihistorian ja nykyajan ilmiöiden tallentamista kokoelmiin vahvistetaan.

Melontamuseon näyttely. Kuva Toni Kesti.

Kanootit ja kajakit ovat eniten tilaa vaativin esineryhmä. Merkittävää melonnan henkilöhistoriaa voidaan tallentaa melontavarusteilla, mutta melonnan teknistä kehitystä taltioidaan ensisijassa kanoottipiirustuksin, kuvin ja kirjoin.

5. Kokoelmakäytännöt

Kokoelmaan liittäminen

Lähtökohtaisesti Suomen melontamuseon kokoelmaan ei osteta esineitä. Melontamuseon kokoelmiin ei oteta esineitä, joita voidaan epäillä laittomasti maahan tuoduiksi. Suomen melontamuseon kokoelmat karttuvat pääasiassa lahjoituksin ja talletuksin voimassaolevan talletustehtävän ja kokoelmakäytäntöjen mukaisesti.

Kaikki melontamuseolle tulevat lahjoitustarjoukset tutkitaan. Niihin vastataan myös silloin, kun tarjottua aineistoa ei voida vastaanottaa melontamuseon kokoelmapolitiikkaan ja/tai tallennussuunnitelmaan sopimattomana. Lahjoituksia, joita ei oteta melontamuseon kokoelmiin, ohjataan muihin museoihin ja kokoelmiin. Hyvä käytäntö lahjoitusten karsintaan on käynti lahjoittajan luona, jolloin museon kokoelmaan liitettävä aineisto voidaan rajata eikä muiden esineiden hävittäminen jää museon tehtäväksi. Ennen käyntiä pyydetään valokuvia lahjoitettavista esineistä, jotta vältetään turhat käynnit.

Kaikki lahjoitustarjoukset kirjataan ylös ja niiden hyväksymisestä päätetään museotoimikunnan kokouksissa yhdessä. Kriteerien arviointiprosessi käynnistyy heti, kun

mahdollinen lahjoittaja on tallettanut museon verkkosivuilla olevan sähköisen lahjoitusasiakirjan. Mikäli esine arvotetaan kokoelmaa rikastavaksi, esineen arvionti- ja kuljetusmatka järjestetään, mikäli kustannukset pysyvät toimintavuoden talousarvion puitteissa.

Kun esine ja lahjoitusasiakirja on Suomen melontamuseon hallussa, esine diarioidaan alustavasti lahjoitusasiakirjaan juoksevilla numerolla (esim. MEL-MELEE 134:1-134:10, jos kyseessä on useampi esine).

Lahjoitusasiakirjaan täydennetään kaikki luettelointia varten vaadittavat tiedot. Lahjoittajalta pyydetään esineeseen liittyviä tarinoita, mikäli niitä ei ole kirjattu jo alkuperäiseen lahjoitusasiakirjaan. Esine valokuvataan ja valokuva talletetaan omaan kuva-arkistoon.

Esineeseen kirjataan akryylimaalilla tai ommellulla kanttinauhalla pieni luettelointinumero. Esine sijoitetaan joko näyttelyyn tai varastoon näyttelytilanteen mukaisesti. Melontamuseo ylläpitää luetteloa kunkin esineen sijainnista lahjoitusasiakirjassa, kunnes esine on kirjattu luettelointijärjestelmään. Melontamuseolla on Päijät-Hämeen alueellisen vastuumuseon ylläpitämään WebMusketti kokoelmatietokantaan vain katse-luoikeus.

Lahjoitusasiakirja kansiodaan mappiin, jota säilytetään melontamuseon korjaustilan arkistohyllyssä. Alustavasti luetteloitu esine sijoitetaan lahjoitusasiakirjaan merkittyy sijaintiin ja on siten liitetty kokoelmaan. Mikäli esinettä liikutetaan, uusi sijainti merkitään sijaintilokikirjaan, jota säilytetään samassa kansiossa lahjoitusasiakirjojen kanssa.

Koulutettu museonhoitaja tai määrääjäksi palkattu museotyön ammattilainen kirjaa myöhemmin esineet käytössä olevaan WebMusketti luettelointijärjestelmään. Luettelointijärjestelmä on integroitu kansalliseen Finna.fi-palveluun, jonka kohteet näkyvät internetissä maailmanlaajuisesti.

Esinetalletukset

Esinetalletukset ovat yleensä luonteeltaan pysyväisluonteisia eli toistaiseksi sijoitettuna melontamuseoon. Näiden oikeasta säilyttämisestä huolehtii melontamuseo. Lähtökohtaisesti melontamuseo ei suosi esinetalletuksia niiden monimutkaiseman hallinnoinnin takia. Aineiston täytyy olla jotakin aivan erikoislaatuista. Esinetalletuksissa kokoelmaesineen tai kokonaisen kokoelman omistus ei siirry Suomen Melontamuseolle, vaan tallettaja tallettaa esineistön säilytettäväksi melontamuseossa. Esinetalletuksista tehdään kirjallinen sopimus, jossa sovitaan talletusaika ja esilläolo

sekä mahdolliset näyttelyt melontamuseossa tai muissa tiloissa sekä menettelytapa, jos toinen sopijaosapuoli lakkaa olemasta. Näyttelyitä varten tehdyillä esinelainoilla laina-aika on selkeästi rajattu.

Kokoelman hoito

Kokoelman hoito on melontamuseon museotoimikunnan vastuulla. Museotoimikunta päättää kaikista hoitotoimenpiteistä ja resurssien käytöstä näyttely- ja varastoesineiden käsittelyssä. Näyttelytilat siivotaan kesäaikana viikoittain. Talviaikaan näyttely- ja varastointitilat on suljettu. Varastoitu kokoelma on sijoitettu siten, että kanoottivajojen käyttäjät eivät mitenkään pääse kosketuksiin museoesineiden kanssa. Pintamateriaaleiltaan arimmat kanootit on lisäksi muovitettu suojaamaan pintoja pölyltä ja nopeilta ilmankosteuden muutoksilta. Muut varastoesineet suojataan sijoittamalla ne mahdollisimman korkealle. Pölyntyvät esineet puhdistetaan varovasti kevään avajaisia varten.

Lainat

Melontamuseo voi lainata esineitä toisille museoille tai näyttely-yhteistyökumppaneille. Lainoista tehdään sopimus, jonka voi allekirjoittaa kuka tahansa museotoimikunnan jäsen. Lainaan lähtevä esine dokumentoidaan valokuvilla ja sopimukseen kirjataan kuntomerkinnät. Sopimukseen kirjataan kuka vakuuttaa esineen ja kuka vastaa kuljetuksesta. Esineen sijainti kirjataan lahjoitusasiakirjakansiossa säilytettävään sijaintilokiin.

Määräaikaiset lainat sovitaan tapauskohtaisesti kirjallisesti. Lainattavien esineiden arvo kirjataan laina-asiakirjaan. Mikäli lainaajalla ei ole vakuutusta esineelle, hän on korvausvelvollinen kadonneesta tai tuhoutuneesta esineestä.

Lainan palautuessa tarkistetaan esineen kunto vertaamalla esinettä otettuihin valokuviin. Esine kirjataan sopimukseen palautetuksi ja sijoitetaan takaisin alkuperäiseen sijaintiin, joka on merkitty sijaintiloki-asiakirjaan. Kaikki laina-asiakirjat ja sijaintiloki säilytetään samassa kansiossa kuin lahjoitusasiakirjat.

Sama prosessi tehdään myös melontamuseoon lainattavasta esineestä. Lainattava esine kuvataan aina museoon tullessa ja mielellään myös ennen palauttamista, mahdollisten vaurioiden tilanteen todentamiseksi vakuutusyhtiölle ja sopimusosapuolelle. Lainassa olevat esineet merkitään melontamuseon sijaintiluetteloon, jotta näitä ei erehdyksessä luetteloida osaksi kokoelmaa. Lainat sovitaan tapauskohtaisesti kirjallisesti.

Kokoelmien saavutettavuus

Kokoelmat ovat nähtävillä Suomen melontamuseon tai näyttely-yhteistyökumppanien tiloissa. Myös varastoituja esineitä voi päästä katsomaan erityisestä syystä. Melontamuseon verkkosivuilla on yleiskuvia melontamuseon tiloista ja näyttelyesineistä. Uusien kokoelmaesineiden nostoja tehdään verkkosivujen lisäksi myös Suomen melontamuseon Facebook-sivulla.

Näyttelytiloihin pääsee kesäaikana arkisin klo 10–16 sekä tiistai- ja torstai-iltaisoin klo 17–19. Muina aikoina näyttely on avoinna sovitusti. Melontamuseon ulko-ovella on puhelinnumero, johon voi soittaa, jos haluaa päästä melontamuseoon varttitunnin varoitussajalla.

Suomen melontamuseon kokoelma on maailmanlaajuisesti ja ympärivuorokautisesti saavutettavissa Finna.fi-palvelussa.

Poistot kokoelmasta

Kokoelmasta poistaminen on aina poikkeustapaus. Kokoelmaesineen poiston arviointiin käytetään samoja arviointikriteereitä, jotka on mainittu luvussa 4. Poisto on aina perusteltu, jos esine aiheuttaa vaaraa muulle kokoelmalle. Kokoelmalle vaaraksi oleva esine lähtökohtaisesti hävitetään, mikäli lahjoitusasiakirja ei määrää muuta toimenpidettä.

Poistettavaa esinettä tarjotaan ensin muille museoille, muistiorganisaatioille tai kulttuuriperintöä vaalivaan muuhun toimintaan. Jos esine ei kelpaa näille organisaatioille ja jos lahjoittajaan saadaan yhteys, hänelle voidaan tarjota esinettä takaisin. Poistettava esine voidaan myydä tai lahjoittaa avoimella prosessilla, josta vastaa melontamuseon museotoimikunta. Mikäli kukaan ei halua ottaa poistettavaa esinettä vastuulleen, se voidaan myös tuhota voimassaolevien jättemääräysten mukaisesti.

Poistettavasta esineestä poistetaan luettelointinumbero. Tätä luettelointinumberoa ei koskaan käytetä uudelleen. Museotoimikunnan tekemän päätöksen mukaisesti poiston perustelut ja poistotapa kirjataan museotoimikunnan seuraavaan pöytäkirjaan. Poistosta toimitetaan pöytäkirjaote luettelointijärjestelmän vastuuhenkilölle poiston merkitsemiseksi luettelointitietoihin.

6. Kokoelmatilat ja turvallisuus

Suomen melontamuseossa on noin 80 m² lämmintä näyttelytilaa sekä noin 50 m² viileämpää näyttelytilaa sekä lisäksi suojattua kylmää varastointitilaa kahdessa eri kaanottivajassa. Melontamuseo toimii Lahden Vesisamoilijoiden osoittamissa tiloissa Kahvisaaressa. Tiloissa on paikalliset palovaroitimet. Kaikki esineet ovat selvästi lattiarajan ja mahdollisen vuotoveden poistumisreittien yläpuolella. Vesivuotohälyttimiä ei ole, mutta tilojen lattiat ovat kaadoiltaan ja ylivuotokohdat sijainniltaan sellaiset, ettei vesivuoto ole melontamuseon kokoelmille riski.

Kokoelmatilojen merkittävin turvallisuusriski on tulipalo. Näyttelytila on lukittu, mutta osaa näyttelytilasta vuokrataan kokouksiin ja juhliin. Näyttelyesineet ovat pääasiassa lukituissa vitriineissä. Toistaiseksi mitään katoamisia ei ole havaittu. Kokoelmatilojen turvallisuudesta määritellään tarkemmin Vesisamoilijat ry:n turvallisuusasiakirjassa.

7. Kokoelmaohjelman kehittäminen

Nykytilanteessa Suomen melontamuseon kokoelmahallinnassa on kolme merkittävää haastetta. Vaikein haaste on se, että lahjoituksia saapuu melontamuseolle pyytämättä kuolleen melojan jäämistöstä. Omaiset eivät halua hävittää tavaroita ja melontamuseon näkökulmasta esineet eivät ole ainutlaatuisia tai varasto- tai näyttelytilaa ei tarjotuille lahjoituksille löydy.

Toinen merkittävä haaste on riippuvuus Lahden museoiden kokoelmatietokannan WebMusketin osajista. Melontamuseolla on vain katselumahdollisuus kokoelmajärjestelmän kokoelma- ja esinetietoihin. Tällä hetkellä uusia lahjoituksia ei saada kirjattua kokoelmajärjestelmään ohjelman käytön osajien puuttuessa. Hienoa on se, että käytössä olevan kokoelmahallintajärjestelmän kautta melontamuseon kokoelmat näkyvät kaikkialle maailmalle kansallisen Finna.fi-liitoksen ansiosta.

Viimeinen merkittävä haaste on puuttuva, osaava kokoelmanhoitaja, joka voisi tehdä tärkeää työtä harrastepohjalta minimikustannuksin rakkaudesta melontahistoriaan. Nykyisin hankinta- ja arviointityötä tekevät entiset melonta-aktivistit eivät hallitse luetteloitustyön teknistä osuutta ja ammattilaisiin museolla ei ole resursseja. Vesisamoilijat ry maksaa palkkaa vain kesäisin ulkopuolisille melontakouluttajille.

Kokoelmaohjelmaa kehitetään viiden vuoden välein Suomen melontamuseon museo toiminnan ja Lahden museoiden/Päijät-Hämeen alueellisen vastuumuseon yhteistyössä vastaamaan yhä paremmin yhdessä sovittuja tavoitteita ja tehtäviä.

Meloja Suomen melontamuseon näyttelyssä. Kuva Toni Kesti.

